

Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılımlarına Engel Olan Faktörlerin İncelenmesi (Üsküdar Üniversitesi Örneği)*

Investigation of the Factors that Hinder Participation of Recreational Activities of University Students (The Case of Uskudar University)

ORIJİNAL ARAŞTIRMA/ ORIGINAL RESEARCH

Orhan Şükrü BOSNA^{1†},

Betül BAYAZIT²,

Ozan YILMAZ³

¹Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi,

<https://orcid.org/0000-0002-4946-4290>

²Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi,

<https://orcid.org/0000-0003-3547-2035>

³Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Mezunu,

<https://orcid.org/0000-0001-5889-7365>

Öz

Bu araştırmada, Üsküdar Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin rekreatif etkinliklere katılımına engel olan faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya, Üsküdar Üniversitesi'nde okuyan 96'sı erkek, 99'u kadın olmak üzere toplam 195 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması, geçerlik ve güvenilirlik çalışması Gürbüz ve Karaküçük (2007) tarafından yapılan "Boş Zaman Engelleri" ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, toplam 6 alt boyut ve 27 maddeden oluşmaktadır. Elde edilen veriler, SPSS 21.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada kullanılan boş zaman engelleri ölçeğinden elde edilen verilerin frekans ve yüzde değerleri alındıktan sonra parametrik testlerden Bağımsız Örneklem T-Testi (independent sample t-test) ve ANOVA testi uygulanmıştır. Anlam düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, Üsküdar Üniversitesi öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımını etkileyen faktörlerde büyük bir farklılığın olmadığı görülmektedir. "Cinsiyet" ve "Bölüm" değişkenlerine göre karşılaştırıldığında alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). "Sınıf" değişkenine göre karşılaştırıldığında ise alt boyutlarda "zaman ve ilgi eksikliği" ile "birey psikolojisi" alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$).

Anahtar Kelimeler: Rekreatif, boş zaman engelleri, üniversite öğrencileri

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 08.12.2017

Kabul Tarihi: 20.12.2018

Online Yayın Tarihi: 31.12.2018

Abstract

In this research, it was aimed to investigation of the factors that hinder participation of recreational activities of university students. A total of 195 students, 96 males and 99 females attending Üsküdar University, voluntarily participated in the research. As a data collection tool, the validity and reliability study of Turkish adaptation developed by Alexandris and Carroll (1997) is used on Gürbüz and Karaküçük (2007) "Leisure Time Barriers" scale. The scale consists of 6 sub-dimensions and 27 items. The obtained data were analyzed with SPSS 21.0 package program. Independent sample t-test and ANOVA test were applied to the parametric tests after the frequency and percentage values of the data obtained from the time-of-use barriers used in the study were taken. Meaning level is taken as 0.05.

According to the findings, it is seen that there is not a big difference in the factors that affect the participation of Üsküdar University students in recreational activities. There was no statistically significant difference in the sub-dimensions when compared to the variables of "Gender" and "Department" ($p>0.05$). Compared to the "class" variable, there was a statistically significant difference in the subscales of "time and interest incompleteness" and "individual psychology" sub - dimensions ($p<0.05$).

Keywords: Recreation, leisure constraints, university students

* Bu çalışma 23- 26 Kasım 2017 tarihleri arasında Manisa'da düzenlenen Dünya Spor Bilimleri Araştırmaları Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

† Sorumlu yazar: Orhan Şükrü BOSNA, s.bosna@hotmail.com

GİRİŞ

Günümüz insanı şimdiye kadar hiçbir insanın sahip olamadığı kadar serbest zamanlarını değerlendirme olanaklarına sahip olarak görülmektedir. İnsanın dinlenme, rahatlama, bilgi ve görgüsünü arttırma, psikolojik ve fizyolojik olarak insan hayatının özel bir alanıdır (Yetim, 2005). Serbest zaman yaşamın pratik ihtiyaçlarını yerine getirdikten sonra geriye kalan zaman dilimi olarak da tanımlanmaktadır (Torkildsen, 2005). Kemp ve Pearson'a (1997) göre ise serbest zaman; çalışma, uyku, yemek yeme ve diğer zorunlu işler için ayrılan vakit sonrasında arta kalan zaman dilimidir. Günlük yaşantımız içinde, çalışma ve diğer etkinliklerimizin sıkıcı ve kendini tekrarlayan çabalara dönüşmesi, serbest zaman değerlendirme etkinliklerini yaşamımızın önemli bir parçası haline getirmiştir (Özşaker, 2012). Serbest zaman etkinlikleri, bireyin yaşamındaki birçok sıkıntıdan kurtulmasını ve bireyin kendisini geliştirmesini sağlayarak, bireylerin kendilerine, ilişkilerine ve sosyokültürel uyumlarını olumlu yönde etkilemektedir. (Axelsen, 2009; Iwasaki, 2007; Şener, Terzioğlu ve Karabulut, 2007). Bireyler serbest zamanlarında; dinlenmek, iş stresinden uzaklaşmak, eğlenmek, sosyalleşmek gibi amaçlarla açık veya kapalı alanlarda, aktif veya pasif şekilde, gönüllü olarak çeşitli etkinliklere katılmaktadırlar. İnsanlar sahip olduğu bu zaman dilimini bazen bireysel olarak bazen de grup olarak değerlendirebilirler. Son dönemlerde yapılan pek çok çalışmanın sonuçlarına göre ise bireylerin serbest zamanlarını daha çok pasif etkinliklere katılarak ya da hiçbir etkinliğe katılmayarak değerlendirdikleri tespit edilmiştir (Temir ve Gürbüz, 2012).

Kampüse sahip her kurum için geçerli olan kampüs rekreasyon mekan ve etkinlikleri kampus özelliklerine göre farklılıklar gösterebilir. Fakat kampüs rekreasyonunun en dikkat çekici yönü tüm üniversite mensuplarına, öğrenci ve öğrenci ailelerine, personel ve personel ailelerine çok yönlü program ve hizmetler sunmasıdır. Bu programlar katılımcı özelliklerine göre çeşitli ve amaca yönelik hazırlanırlar. Kampüs rekreasyonu ciddi bir tesisleşmeyi gerektirdiği gibi bu tesislerin verimli kullanımını sağlayacak personel istihdamını da ön görür. Bu tesislerin en mantıklı şekilde gün boyu verimli kullanılması hem hizmetlerin sunulması hem de üniversite mensuplarına fayda sağlanması açısından önem taşır (Kaba, 2009). Üniversite gençlerinin boş zamanlarını değerlendirmeleri ve rekreasyon etkinliklerine katılımları, üniversite eğitimleri süresinde okulların kendilerine sunduğu olanaklar kapsamında yarı örgütlü bir şekilde gerçekleşmekte; bu bağlamda üniversiteler öğrencilerinin resmî eğitimleri dışında kalan

zamanlarını iyi bir şekilde değerlendirmeleri için de yönlendirici rol üstlenebilmektedirler (Balcı, 2003). Literatürde yer alan ve bireylerin rekreasyonel aktivitelere katılmalarına engel teşkil eden unsurların belirlenmesine yönelik yapılan model geliştirme çalışmalarının sonuçlarına göre etkinliklere katılımı engelleyen veya kısıtlayan faktörlerin; bireysel, bireylerarası ve yapısal olarak üç temel grupta ele alınabileceği ortaya konmuştur. Rekreasyonel aktivitelere katılımın pozitif etkileri düşünüldüğünde bu tür aktivitelere katılımı engelleyen faktörlerin belirlenmesi hem bireysel hem de toplumsal anlamda önem arz etmektedir (Temir ve Gürbüz, 2012). Üniversite gençlerinin boş zamanlarını değerlendirmeleri ve rekreasyon etkinliklerine katılımları, üniversite eğitimleri süresinde okulların kendilerine sunduğu olanaklar kapsamında yarı örgütlü bir şekilde gerçekleşmekte; bu bağlamda üniversiteler öğrencilerinin resmî eğitimleri dışında kalan zamanlarını iyi bir şekilde değerlendirmeleri için de yönlendirici rol üstlenebilmektedirler (Balcı, 2003). Aynı zamanda öğrenciler okullardaki boş zaman faaliyetlerine katılmakla, kendi boş zaman saatlerini geliştirebilmelerini sağlayacak ilgi ve becerileri kazanmaktadırlar (Hendry ve Marr, 1985). Üniversite öğrencilerinin boş zaman aktivitelerinin organizasyonlu bir biçimde yönlendirilmesi, özellikle sportif aktivitelere katılımlarının sağlanması öğrencilerin fiziksel ve ruhsal sağlıkları açısından olumlu etki gösterip uzun vadede öğrencilerin başarı oranları, hatta üniversitelerin kalite ölçütlerine katkıda bulunacaktır (Guo ve Liu, 2016). Bu bağlamda yapılan araştırmada, Üsküdar Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma Grubu

Araştırmaya, Üsküdar Üniversitesi'nde okuyan 96'sı erkek, 99'u kadın olmak üzere toplam 195 öğrenci (Psikoloji programından 73, Felsefe programından 77, Sosyoloji programından 16, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler programından 15, Diğer programlardan 14) gönüllü olarak katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, veri toplama aracı olarak; Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması geçerlik ve güvenilirlik çalışması Gürbüz ve Karaküçük (2007) tarafından

yapılan “Boş Zaman Engelleri Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, toplam 6 alt boyut ve 27 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, bireyleri Boş Zaman Engellerini belirlemeye iten, (1) “zaman ve ilgi eksikliği”, (2) “birey psikolojisi”, (3) “bilgi eksikliği”, (4) “ulaşım sorunu”, (5) “tesis yetersizliği” ve (6) “arkadaş eksikliği” olmak üzere 6 alt boyutta ölçmeye yönelik 27 maddeden oluşmaktadır. Bireylerin Boş Zaman Engelleri, “Kesinlikle Önemsiz (1)” ve “Önemsiz (2)”, “Önemli (3)”, ve “Çok Önemli (4)” şeklinde 4’lü likert tipi ölçek üzerinde değerlendirilmektedir. Zaman ve ilgi eksikliği” 21, 22, 23, 24, 25, 26 ve 27. maddelerden, “birey psikolojisi” 1, 2, 3, 4, 5 ve 6. maddelerden, “bilgi eksikliği” 7, 8 ve 9. maddelerden, “ulaşım sorunu” 14, 15, 16 ve 17. maddelerden, “tesis yetersizliği” 10, 11, 12 ve 13. maddelerden ve “arkadaş eksikliği” ise 18, 19 ve 20. maddelerden oluşmuştur.

Verilerin Toplanması

Anket uygulanmadan önce yetkili kişilerle görüşülüp gerekli izinler alındıktan sonra, araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilere araştırmanın içeriği ve amacıyla ilgili bilgi verilmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler, SPSS 21.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada kullanılan boş zaman engelleri ölçeğinden elde edilen verilerin frekans ve yüzde değerleri alındıktan sonra parametrik testlerden olan bağımsız örneklem t testi (independent sample t-test) ve ANOVA testi uygulanmıştır. Anlam düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların bazı değişkenlere göre dağılımı

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Erkek	96	49.2
	Kadın	99	50.8
Sınıf	1.sınıf	77	39.5
	2.sınıf	39	20.0
	3.sınıf	29	14.9
	4.sınıf	42	21.5
	5.sınıf ve üzeri	8	4.1
Bölüm	Psikoloji	73	37.4
	Felsefe	77	39.5
	Sosyoloji	16	8.2
	Siyaset Bilim ve Uluslararası İlişkiler	15	7.7
	Diğer	14	7.2
Aile gelir durumu	1500-2000 TL	3	1.5
	2001-2500 TL	14	7.2
	2501-3000 TL	15	7.7
	3001-3500 TL	16	8.2
	3501-4000 TL	14	7.2
	4001-4500 TL	14	7.2
	4501-5000 TL	44	22.6
	5000 TL ve üzeri	75	38.5
İkamet yeri	Ailemle	47	24.1
	Arkadaşlarıyla	75	38.5
	Yalnız	18	9.2
	Yurtta	55	28.2
Yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yer	Köy/Kasaba	7	3.6
	Şehir	69	35.4
	Büyükşehir	119	61.0
Haftalık boş zaman süresi	1-5 saat	23	11.8
	6-10 saat	67	34.4
	11-15 saat	61	31.3
	16 saat ve Üzeri	44	22.6
TOPLAM		195	100.0

Tablo 1’de, araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyete göre 96’sı (%49,2) erkek, 99’u (%50,8) kadın; okuduğu sınıfa göre 1.sınıf 77 (%39,5) öğrenci, 2.sınıf 39 (%20,0) öğrenci, 3.sınıf 29 (%14,9) öğrenci, 4.sınıf 42 (%21,5) öğrenci, 5.sınıf ve üzeri 8 (%4,1) öğrenci; eğitim aldığı bölüme göre, Psikoloji 73 (%37,4) öğrenci, Felsefe 77 (%39,5) öğrenci, Sosyoloji 16

(%8,2) öğrenci, Siyaset Bilim ve Uluslararası İlişkiler 15 (%7,7) öğrenci, diğer değişkenine 14 (%7,2) öğrenci bulunmaktadır. Aile gelir durumuna göre, 1500-2000 TL 3 (%1,5) öğrenci, 2001-2500 TL 14 (%7,2) öğrenci, 2501-3000 TL 15 (%7,7) öğrenci, 3001-3500 TL 16 (%8,2) öğrenci, 3501-4000 TL 14 (%7,2) öğrenci, 4001-4500 TL 14 (%7,2) öğrenci, 4501-5000 TL 44 (%22,6) öğrenci, 5000 TL ve üzeri 75 (%38,5) öğrenci olarak belirlenmiştir. Katılımcıların 75'i (%38,5) arkadaşlarıyla ikamet ettiğini; 119'u (%61,0) büyükşehirde yaşamının çoğunu geçirdiğini; 67'si (%34,4) haftalık boş zaman sürelerinin 6-10 saat olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 2. Katılımcıların boş zamanlarını değerlendirmesine yönelik ifadelerle göre dağılımı

Değişkenler	N	%	
Boş Zamanlarını Genellikle	Ev içi aktivitelere katılarak	17	8.7
	Fiziksel aktivitelere katılarak	24	12.3
	Sosyal etkinliklere katılarak	109	55.9
	Kültürel-Sanatsal etkinliklere katılarak	29	14.9
	Açık alan etkinliklere katılarak	9	4.6
	Diğer	7	3.6
Üniversitesinin Sahip Olduğu Rekreasyon Alanları	Kesinlikle Yetersiz	29	14.9
	Yetersiz	45	23.1
	Kısmen	87	44.6
	Yeterli	34	17.4
	Kesinlikle Yeterli	-	-
Üniversitesinin Sahip Olduğu Rekreasyon Alanlarını Ne Sıklıkla Kullandığı (Haftalık)	1 - 5 saat	109	55.9
	6 - 10 saat	60	30.8
	11 - 15 saat	19	9.7
	16 saat ve üzeri	7	3.6
Yaşadığı İlin Sahip Olduğu Rekreasyon Alanları	Kesinlikle Yetersiz	22	11.3
	Yetersiz	40	20.5
	Kısmen	70	35.9
	Yeterli	52	26.7
	Kesinlikle Yeterli	11	5.6
Yaşadığı İlin Sahip Olduğu Rekreasyon Alanlarını Ne Sıklıkla Kullandığı (Haftalık)	1 - 5 saat	79	40.5
	6 - 10 saat	71	36.4
	11 - 15 saat	33	16.9
	16 saat ve üzeri	12	6.2
Sahip Olduğu Boş Zamanı Daha Çok Nerede Değerlendirdikleri	Kampus İçi	29	14.9
	Kampus Dışı	151	77.4
	Diğer	15	7.7
TOPLAM	195	100.0	

Tablo 2’de, katılımcıların 109’u (%55,9) sosyal etkinliklere, 29’u (%14,9) kültürel-sanatsal etkinliklere, 24’ü (%12,3) fiziksel aktivitelere, 17’si (%8,7) ev içi aktivitelere, 9’u (%4,6) açık alan etkinliklerine, 7’si (%3,6) diğer etkinlik türlerine katılarak boş zamanlarını değerlendirdiklerini, % 82.6’sı üniversitenin sahip olduğu rekreasyon alanlarının yeterli olmadığını, 109’u (%55.9) üniversitenin sahip olduğu rekreasyon alanlarını haftada 1-5 saat arasında kullandıklarını, % 67.7’si yaşadığı ilin sahip olduğu rekreasyon alanlarının yeterli olmadığını, 79’u (%40.5) yaşadığı ilin sahip olduğu rekreasyon alanlarını haftada 1-5 saat arasında kullandıklarını ve 151’i (%77,4) boş zamanlarını kampüs dışında değerlendirdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 3. Cinsiyete göre karşılaştırma T-testi sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	Ort	SS	t	p
Zaman ve İlgi Eksikliği	Erkek	96	19.68	4.80	1.089	0.277
	Kadın	99	19.02	3.68		
Birey Psikolojisi	Erkek	96	16.36	4.46	.104	0.917
	Kadın	99	16.30	3.78		
Bilgi Eksikliği	Erkek	96	8.01	2.20	-.899	0.370
	Kadın	99	8.31	2.48		
Ulaşım Sorunu	Erkek	96	10.72	2.32	.533	0.595
	Kadın	99	10.53	2.73		
Tesis Yetersizliği	Erkek	96	11.64	2.31	-1.102	0.272
	Kadın	99	12.01	2.29		
Arkadaş Eksikliği	Erkek	96	8.39	2.11	1.182	0.239
	Kadın	99	8.03	2.19		

Tablo 3’te, cinsiyete göre karşılaştırma yapıldığında alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4. Sınıf değişkenine göre karşılaştırma ANOVA- TUKEY sonuçları

Alt Boyutlar	Sınıf	N	ORT	SS	Fark	p
Zaman ve İlgisi Eksikliği	1.Sınıf	77	18.61	3.62	5-1,2,3,4	0.001*
	2.Sınıf	39	19.10	4.51		
	3.Sınıf	29	18.79	4.56		
	4.Sınıf	42	20.23	4.33		
	5.Sınıf ve üstü	8	25.00	3.46		
	TOPLAM	195	19.34	4.27		
Birey Psikolojisi	1.Sınıf	77	16.16	3.71	3-5	0.023*
	2.Sınıf	39	16.05	3.27		
	3.Sınıf	29	15.10	4.69		
	4.Sınıf	42	17.00	4.83		
	5.Sınıf ve üstü	8	20.25	3.24		
	TOPLAM	195	16.33	4.12		
Bilgi Eksikliği	1.Sınıf	77	7.71	2.39	-	0.302
	2.Sınıf	39	8.35	2.47		
	3.Sınıf	29	8.44	2.38		
	4.Sınıf	42	8.50	2.02		
	5.Sınıf ve üstü	8	8.75	2.54		
	TOPLAM	195	8.16	2.34		
Ulaşım Sorunu	1.Sınıf	77	10.80	2.66	-	0.459
	2.Sınıf	39	10.43	2.75		
	3.Sınıf	29	10.27	2.11		
	4.Sınıf	42	10.47	2.39		
	5.Sınıf ve üstü	8	12.00	2.32		
	TOPLAM	195	10.63	2.53		
Tesis Yetersizliği	1.Sınıf	77	11.94	2.10	-	0.203
	2.Sınıf	39	12.28	2.37		
	3.Sınıf	29	11.82	2.13		
	4.Sınıf	42	11.11	2.56		
	5.Sınıf ve üstü	8	12.25	2.76		
	TOPLAM	195	11.83	2.30		
Arkadaş Eksikliği	1.Sınıf	77	7.97	2.01	-	0.525
	2.Sınıf	39	8.28	2.33		
	3.Sınıf	29	8.68	2.37		
	4.Sınıf	42	8.11	2.12		
	5.Sınıf ve üstü	8	8.87	2.16		
	TOPLAM	195	8.21	2.16		

*p<0.05

Tablo 4'te, sınıf değişkenine göre karşılaştırma yapıldığında zaman ve ilgi eksikliği ile birey psikolojisi alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p<0.05). Bilgi

eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde bulgulardan elde edilen Üsküdar Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörlere ilişkin görüşlerine ait sonuçlar, araştırmanın sorularına cevap aranarak boş zaman engelleri çerçevesinde tartışılmış ve diğer literatürler ile karşılaştırılarak yorum yapılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, Üsküdar Üniversitesi öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımını etkileyen faktörlerde büyük bir farklılığın olmadığı görülmektedir. “Cinsiyet” değişkenine göre karşılaştırıldığında alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). “Sınıf” değişkenine göre karşılaştırıldığında ise alt boyutlarda “zaman ve ilgi eksikliği” ile “birey psikolojisi” alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Üsküdar Üniversitesi öğrencileri sınıflar arasında zaman ve ilgi eksikliği ile birey psikolojisi alt boyutlarından kaynaklı rekreatif faaliyetlere katılmalarına engel olduğunu görülmektedir. Bundan kaynaklı olduğu düşünülerek öğrencilerin 151’i (%77,4) boş zamanlarını kampüs dışında geçirdikleri görülmektedir. Bunun nedeni kampüs alanı içinde rekreasyon alanlarının yeterli olmadığına bağlanabilir. İkinci, Kalkavan, Üstün ve Gündüz’ün (2014) çalışmasında üniversite öğrencilerinin % 92,6’sının boş zamanlarını kampüs dışında geçirdiklerini belirttiler. Bu sonuç yapılan çalışmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Katılımcıların 109’u (%55,9) sosyal etkinliklere, 29’u (%14,9) kültürel-sanatsal etkinliklere, 24’ü (%12,3) fiziksel aktivitelere, 17’si (%8,7) ev içi aktivitelere, 9’u (%4,6) açık alan etkinliklere, 7’si (%3,6) diğer etkinlik türlerine katılarak boş zamanlarını değerlendirdiklerini belirlenmiştir. İkinci ve ark., (2014) üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmalarında, % 36’ sının ($n=122$) boş zamanlarını ev içi aktivitelere katılarak, %19,2’ sinin sportif aktivitelere katılarak, %26.8 ise kültürel/sanatsal etkinliklere katılarak değerlendirdiklerini belirtmiştir. Bu farklılığın nedeni, araştırmanın yapıldığı İstanbul ilindeki sosyal etkinliklerin Kütahya iline göre daha çeşitli olmasından dolayı kaynaklandığına bağlanabilir.

Ekinci ve ark., (2014) çalışmasında katılımcıların boş zaman engellerinin cinsiyetlerine göre “bilgi eksikliği”, “arkadaş eksikliği” ve “zaman” alt boyutlarında, yaşlarına göre “zaman” alt boyutunda, aylık ortalama gelir seviyelerine göre ise “birey psikolojisi” ve “tesisler/ hizmet” alt boyutlarında anlamlı farklılıklar gösterdiğini belirtmişlerdir. Demirel ve Harmandar’ın (2009) yaptığı çalışmada, katılımcıların boş zaman aktivitelerine katılımında en büyük engel olarak sosyal ortam ve bilgi eksikliğini gördükleri, bunu ise tesis/hizmet/ulaşım ve birey psikolojisi faktörlerinin takip ettiğini belirtmiştir. Çakır, Şahin, Serdar ve Parlakkılıç’ın (2016) yaptığı çalışmada, cinsiyetin serbest zaman engel düzeyleri açısından önemli ve anlamlı farklılık yaratan bir değişken olduğu, fakat aylık gelirin etken bir faktör olmadığını tespit etmişlerdir. Temir ve Gürbüz’ün (2012) yaptıkları çalışmada katılımcıların rekreasyonel aktivitelere katılımlarındaki zaman faktörünün ilk sırada yer aldığı buna karşın ilgi eksikliği faktörünün en alt sırada yer aldığı sonucuna varılmıştır. Çoruh’un (2013) yapmış olduğu çalışmada, ankette yer alan altı faktörün üçünde belirtilen bağımsız değişkenlere göre farklılaşmaların gözlemlendiği ancak, bu farklılaşmaların daha çok “zaman ve ilgi eksikliği” alt boyutunda yoğunlaştığı belirtilmiştir. Kahraman, Çolak, Bayazıt ve Yılmaz’ın (2017) yapmış olduğu çalışmada, spor lisesi ile anadolu lisesi öğrencileri karşılaştırıldığında ulaşım sorunu ile zaman ve ilgi eksikliği alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Şahin ve Kocabulut’un (2014) yapmış olduğu çalışmada, Alexandris ve Carrol tarafından geliştirilen, toplam 7 alt boyut ve 27 maddeden oluşan “Boş Zaman Engelleri” ölçeğinden faydalanılmış; anket çalışması neticesinde elde edilen verilerle yapılan AFA Analizi’nde ise söz konusu ölçeğe ait iki ifadenin 7 alt boyuta ek olarak 8. boyut altında toplandığı görülmüştür. Elde edilen boyutun ise “yorgunluk hissi” olarak adlandırılmasını uygun bulmuşlardır. Paksoy, Çalık, Yaşartürk ve Çimen’in (2016) yapmış olduğu çalışmada, 17-20 yaş aralığındaki öğrencilerin rekreasyon faaliyetleri tercih şekli ile 21 yaş ve üstü öğrencilerin rekreasyon tercihleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin rekreasyon etkinliklerine katılımını; öğrencilerin yaş ve gelir düzeyi, kampüs fiziki ortamı, rekreasyon tercihlerinin niteliği, rekreasyona katılım şekli, rekreasyona yüklenen anlamın etkilediği sonucuna varılmıştır. Yaşartürk, Akyüz ve Karataş’ın (2017) yapmış olduğu çalışmada, serbest zamanlarında rekreatif etkinliklere katılan üniversite öğrencilerinin çeşitli faktörlere bağlı olarak “sıkılma” düzeyleri azaldıkça, yaşam doyumu düzeylerinin arttığı, ayrıca rekreatif etkinlikler içerisinde yer alan üniversite öğrencilerinin serbest zamanda algıladığı “doyum” düzeyi arttıkça da, eş zamanlı olarak yaşam doyumu da artış göstermekte ve bu tür faaliyetler içerisinde daha

verimli zaman geçirildiği belirtilmektedir. Ayhan, Eskiler ve Soyer'in (2017) yapmış olduğu çalışmada, aktif sporcuların genel olarak boş zaman değerlendirme etkinliklerine katılımlarında güçlük çektiği ve boş zamanlarını çoğunlukla dinlenerek, fiziksel ve sosyal aktivitelere katılarak geçirdiği belirtilmiştir. Ayrıca, aynı çalışmada boş zaman engellerinin arkadaş eksikliği ve zaman alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılıkların arkadaş eksikliğinde erkek sporculardan, zamanda ise kadın sporculardan kaynaklandığı belirtilmiştir. Soyer ve ark., (2017) yapmış olduğu çalışmada, boş zaman engellerinin “zaman” alt boyutunda cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, öğrenciler üniversitenin rekreasyon alanlarının yeterli olmadığını belirtmiştir. Bu bağlamda, boş zamanlarının büyük çoğunu kampüs dışında geçirdikleri görülmüştür. Boş zaman engelleri puanları cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Sınıf değişkenine göre karşılaştırıldığında ise alt boyutlarda “zaman ve ilgi eksikliği” ile “birey psikolojisi” alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Üniversiteler rekreasyon hizmetleri birimi oluşturarak, rekreasyon uzmanlarının öğrencilerin kampüs içinde boş zamanlarını daha fazla ve verimli geçirebilmeleri için sportif, kültürel, sosyal ve sanatsal etkinlikler planlamaları sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Alexandris, K. & Carroll, B. (1997). Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation: Results from a study in Greece. *Leisure Studies*, 16(2), 107-125, [Available online at: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/026143697375449>], Erişim tarihi: 28 Mayıs 2017.
- Axelsen, M. (2009). The power of leisure: I was an anorexic; I'm now a healthy triathlete. *Leisure Sciences*, 31(4), 330-346, [Available online at : <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01490400902988283>], Erişim tarihi: 20 Kasım 2018.
- Ayhan, C., Eskiler, E. & Soyer, F. (2017). Aktif sporcuların rekreatif etkinliklere katılımlarına engel oluşturabilecek faktörlerin yaşam tatmini ve yaşam kalitesi üzerine etkisi, Erpa Int. *Congresses on Education, Hungary*, 164-175.
- Balcı, V. (2003). Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 158, 161-173.
- Çakır, V. O., Şahin, S., Serdar, E. & Parlaklıç, Ş. (2016). Kamu çalışanlarının serbest zaman engelleri ile yaşam tatmini düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Tourism Theory and Research*, 2(2), 135-141.
- Çoruh, Y., (2013). *Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel eğilimleri ve rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörler: (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi örneği)*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirel, M. & Harmandar, D. (2009). Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 838-846, [Available online at: https://www/profile/Demirel_Mehmet/publication/26618965_Determination_of_the_constraints_on_researchgate.net_recreational_participation_of_university_students/links/569766f508aea2d7437519de.pdf], Erişim tarihi: 30 Mayıs 2017.
- Ekinci, N. E., Kalkavan, A., Üstün, Ü. D. & Gündüz, B. (2014). Üniversite öğrencilerinin sportif ve sportif olmayan rekreatif etkinliklere katılmalarına engel olabilecek unsurların incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-13, [Available online at: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/355491>], Erişim tarihi: 30 Mayıs 2017.

- Guo, J. & Liu, X., 2016. College Students' Consciousness of Participation in Leisure Activities Behavior Related Research," *International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning*, 6(3), 186-192. [Available online at : <http://www.ijeeee.org/vol6/404-JZ0127.pdf>]
- Gürbüz, B. & Karaküçük, S. (2007). Boş zaman engelleri ölçeği-28: ölçek geliştirme, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 3-10. [Available online at : <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/283474>], Erişim tarihi: 29 Mayıs 2017.
- Hendry, L. & Marr, D. (1985). Leisure education and young people's leisure. *Scottish Educational Review*, 17(2), 116-27.
- Iwasaki, Y. (2007). Leisure and quality of life in an international and multicultural context: What are major pathways linking leisure to quality of life?. *Social Indicators Research*, 82(2), 233-264. [Available online at : <https://link.springer.com/article/10.1007/s11205-006-9032-z>], Erişim tarihi: 20 Kasım 2018.
- Kaba, İ. C. (2009). *Türkiye'deki üniversitelerde kampüs rekreasyonunun mevcut durumu ve kampüs rekreasyon modellemesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kahraman, G., Çolak, E., Bayazıt, B. & Yılmaz, O. (2017). Lise Öğrencilerinin Rekreasyonel Faaliyetlere Katılmalarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 28-40, [Available online at : <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/337921>], Erişim tarihi: 1 Haziran 2017.
- Kemp, K. & Pearson, S. (1997). *Leisure and Tourism*. Great Britain: Longman Press.
- Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılmama nedenleri üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14 (1), 126, [Available online at : <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423931854.pdf>], Erişim tarihi: 20 Kasım 2018.
- Paksoy, M., Çalık, F., Yaşartürk, F. & Çimen, K. (2016). Abdullah Gül Üniversitesi öğrencilerinin rekreasyon etkinliklerine katılımını etkileyen faktörler. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 4(1), 39-50. [Available online at : http://www.iscsjournal.com/Makaleler/108516971_sil_5_paksoy.pdf], Erişim tarihi: 20 Kasım 2018.
- Soyer, F., Yıldız, N. O., Harmandar Demirel, D., Serdar, E., Demirel, M., Ayhan, C. & Demirhan, Ö. (2017). Üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımlarına engel teşkil eden faktörler ile katılımcıların yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 2035-2046. doi:10.14687/jhs.v14i2.4647
- Şahin, İ. & Kocabulut, Ö. (2014). Sportif rekreasyon aktivitelerine düzenli katılımı engelleyen faktörlerin incelenmesi: Akdeniz üniversitesi turizm fakültesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 1(2), 46-67. [Available online at : https://www.researchgate.net/profile/Ilker_Sahin3/publication/312219091_Sportif_Aktivitelerine_Duzenli_Katilimi_Engelleyen_Faktorlerin_Incelenmesi_Akdeniz_Universitesi_Turizm_Fakultesi_Ogrencileri_Uzerine_Bir_Arastirma/links/587748ec08ae6eb871d149c6/Sportif-Rekreasyon-Aktivitelerine-Duzenli-Katilimi-Engelleyen-Faktoerlerin-Incelenmesi-Akdeniz-Ueniversitesi-Turizm-Fakueltesi-Oegrencileri-Uezerine-Bir-Arastirma.pdf], Erişim tarihi: 1 Haziran 2017.
- Şener, A., Terzioğlu, R. G., & Karabulut, E. (2007). Life satisfaction and leisure activities during men's retirement: a Turkish sample. *Aging and Mental Health*, 11(1), 30-36. [Available online at : <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13607860600736349>], Erişim tarihi: 20 Kasım 2018.
- Temir, Ö. & Gürbüz, B. (2012). Rekreasyonel aktivitelere katılımın önündeki engellerin incelenmesi, *1. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*, Antalya.
- Torkildsen, G. (2005). *Recreation and leisure management*. 5th Ed. London and New York: Routledge, Taylor and Francis Group.
- Yaşartürk, F., Akyüz, H. & Karataş, İ. (2017). Rekreatif etkinliklere katılan üniversite öğrencilerinin serbest zamanda sıkılma algısı ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3(2), 239-252, [Available online at : <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/388848>], Erişim tarihi: 20 Kasım 2018.
- Yetim, A. (2005). *Sosyoloji ve spor*. İstanbul: Yayıncılık Matbaası.